

Anonymizované znenie

Preklad

C-188/20 – 1

Vec C-188/20

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

30. apríl 2020

Vnútroštátny súd:

Landgericht Düsseldorf

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

6. apríl 2020

Žalobcovia a odvolatelia:

JG

LH

MI

NJ

Žalovaná a odporkyňa v odvolacom konaní:

Azurair GmbH i.L.

Vedľajší účastník konania:

alltours flugreisen gmbh

[omissis]

I.

[omissis]

Landgericht Düsseldorf (Krajinský súd Düsseldorf, Nemecko)

uznesenie

v konaní medzi

1. maloletým JG, v zastúpení: LH a MI, zákonní zástupcovia,
 2. LH,
 3. MI,
 4. maloletým NJ, v zastúpení: LH a MI, zákonní zástupcovia,
- žalobcami a odvolateľmi,

[omissis]

a

Azurair GmbH i.L., v zastúpení: likvidátorkou OP,
žalovanou a odporkyňou v odvolacom konaní,

[omissis]

[omissis]

Vedľajší účastník konania:

alltours flugreisen gmbh, [omissis]
Düsseldorf,

[omissis]

22. civilný senát Landgericht Düsseldorf (Krajinský súd Düsseldorf)

na základe pojednávania z 28. februára 2020

[omissis]

rozhodol:

Konanie sa prerušuje.

2

Súdnemu dvoru Európskej únie sa podľa článku 267 ZFEÚ predkladajú nasledujúce otázky týkajúce sa výkladu práva Únie:

1. Má cestujúci „potvrdenú rezerváciu“ v zmysle článku 3 ods. 2 písm. a) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá systému náhrad a pomoci cestujúcim pri odmietnutí nástupu do lietadla, v prípade zrušenia alebo veľkého meškania letov a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 295/91 (Ú. v. EÚ L 46, 2004, s. 1; Mim. vyd. 07/008, s. 10), ak od cestovnej kancelárie, s ktorou je v zmluvnom vzťahu, dostal „iný dôkaz“ v zmysle článku 2 písm. g) nariadenia č. 261/2004, ktorým sa mu sľubuje preprava na určitom lete individualizovanom miestom odletu a priletu, časom odletu a priletu a číslom letu, pričom cestovná kancelária nevykonala rezerváciu miesta na tento let u dotknutého leteckého dopravcu a tento dopravca ju nepotvrdil?

2. Má sa letecký dopravca vo vzťahu k cestujúcemu považovať za prevádzkujúceho leteckého dopravcu v zmysle článku 2 písm. b) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004 už vtedy, keď tento cestujúci síce je v zmluvnom vzťahu s cestovnou kanceláriou, ktorá mu sľúbila prepravu na určitom lete individualizovanom miestom odletu a priletu, časom odletu a priletu a číslom letu, ale cestovná kancelária nerezervovala pre cestujúceho miesto, a preto nezaložila nijaký zmluvný vzťah s leteckým dopravcom v súvislosti s týmto letom?

3. Môže „plánovaný čas priletu“ v zmysle článku 2 písm. h), článku 5 ods. 1 písm. c), článku 7 ods. 1 druhej vety a článku 7 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004 na účely náhrady z dôvodu zrušenia alebo veľkého meškania priletu vyplývať z „iného dôkazu“, ktorý cestovná kancelária vystavila cestujúcemu, alebo treba v tejto súvislosti vychádzať z letenky podľa článku 2 písm. f) nariadenia (ES) č. 261/2004?

4. Ide o zrušenie letu v zmysle článku 2 písm. l) a článku 5 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004, ak prevádzkujúci letecký dopravca preloží let rezervovaný v rámci balíka dovolenkových služieb v ten istý deň na skorší čas, a to aspoň o dve hodiny a desať minút skôr?

5. Môže prevádzkujúci letecký dopravca znížiť náhrady podľa článku 7 ods. 1 nariadenia (ES) č. 261/2004 v súlade s článkom 7 ods. 2 tohto nariadenia, ak sa časový úsek preloženia letu na skorší čas pohybuje v rámci časových úsekov, ktoré sú v tomto ustanovení uvedené?

6. Je oznámenie pred začiatkom cesty o preložení letu na skorší čas ponukou presmerovania v zmysle článku 5 ods. 1 písm. a) a článku 8 ods. 1 písm. b) nariadenia (ES) č. 261/2004?

7. Vyplýva prevádzkujúcemu leteckému dopravcovi z článku 14 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 povinnosť informovať cestujúceho o tom, od ktorého konkrétneho podniku a na ktorej adrese

môže žiadať ktorú sumu odstupňovanú podľa vzdialenosti a prípadne aké podklady má pripojiť k svojej žiadosti?

Odôvodnenie:

I.

Žalobcovia žiadajú od žalovanej zaplatenie náhrady podľa článku 7 ods. 1 písm. b) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá systému náhrad a pomoci cestujúcim pri odmietnutí nástupu do lietadla, v prípade zrušenia alebo veľkého meškania letov a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 295/91 (ďalej len „nariadenie č. 261/2004“), a to z dôvodu veľkého meškania priletu, resp. zrušenia letov.

Žalobkyňa v druhom rade si 15. januára 2018 zarezervovala v cestovnej kancelárii pre seba a ostatných žalobcov zájazd do Side (Turecko), ktorý ponúkal vedľajší účastník konania na strane žalovanej (ďalej len „vedľajší účastník konania“) ako organizátor zájazdov. Tento zájazd zahŕňal leteckú prepravu do Antalye (Turecko) a späť. Žalobkyňa v druhom rade dostala dokument označený ako „prihláška na zájazd“ [omissis], v ktorom boli uvedené lety žalovanej. Ako let do cieľového miesta bol uvedený let číslo ARZ 8711 z Düsseldorfu do Antalye 15. júla 2018, pre ktorý bol uvedený čas odletu 06:00 hod. a čas priletu 10:30 hod. (všetky časové údaje zodpovedajú miestnemu času). Ako spätný let bol uvedený let číslo ARZ 8712 5. augusta 2018 z Antalye do Düsseldorfu s časom odletu o 12:00 hod. a časom priletu o 14:45 hod. Pod týmito údajmi sa v „prihláške na zájazd“ nachádzala táto informácia: „PREDBEŽNÉ LETOVÉ ČASY – VO VLASTNOM ZÁUJME SI PROSÍM SKONTROLUJTE LETY NA SVOJICH LETENKÁCH“.

Žalobcovia boli skutočne prepravení letmi žalovanej s číslami letu ARZ 8711 a 8712 na letovú vzdialenosť 2 482 km z Düsseldorfu do Antalye a späť, avšak letom do cieľového miesta sa dostali na svoje konečné cieľové miesto až 16. júla 2018 o 01:19 hod. Spätný let sa uskutočnil 5. augusta 2018 o 05:10 hod. Žalobcovia v súvislosti s letom do cieľového miesta ani so spätným letom nedostali písomné informácie podľa článku 14 ods. 2 nariadenia č. 261/2004.

Z tohto dôvodu si žalobcovia uplatňujú voči žalovanej práva na náhradu podľa nariadenia č. 261/2004 vo výške 400,00 eura na osobu za let do cieľového miesta, ako aj spätný let. Tvrdia, že let do cieľového miesta bol – na základe údajov uvedených v „prihláške na zájazd“ – uskutočnený s viac ako trojhodinovým meškaním priletu. Spätný let bol podľa ich názoru zrušený, lebo preloženie na skorší čas je zrušením v zmysle článku 5 ods. 1 nariadenia č. 261/2004. Tvrdia, že mali potvrdené rezervácie na lety s plánovanými letovými časmi 06:00 hod. až 10:30 hod. (let do cieľového miesta), resp. 12:00 hod. až 14:45 hod. (spätný let). Žalobcovia navyše žiadajú o náhradu odmeny svojho právneho zástupcu spojenú s uplatnením práv na náhradu pred začatím súdneho konania, pričom

právnemu zástupcovi bolo udelené splnomocnenie pred tým, ako žalobcovia zaslali žalovanej výzvu na splnenie záväzku.

Žalovaná sa v konaní na prvom stupni pred Amtsgericht Düsseldorf (Okresný súd Düsseldorf, Nemecko) bránila tvrdením, že lety nenaplánovala v letových časoch uvedených v „prihláške na zájazd“. Uvádza, že plánované časy zodpovedajú údajom uvedeným v „potvrdení zájazdu/faktúre“, ktorú Anex Tour GmbH vystavila 22. januára 2018 vedľajšiemu účastníkovi konania. Podľa tohto dokumentu sa mal let do cieľového miesta uskutočniť 15. júla 2018 od 20:05 hod. do 00:40 hod. v nasledujúci deň a spätný let sa mal uskutočniť 5. augusta 2018 od 08:00 do 10:50 hod. Z toho vyplýva, že let ARZ 8711 sa 15. augusta 2018 neuskutočnil s trojhodinovým alebo väčším meškaním priletu. Pokiaľ ide o let ARZ 8712, žalovaná sa domnieva, že preloženie letu na skorší čas nie je zrušením v zmysle článku 2 písm. l) nariadenia č. 261/2004. Okrem toho sa odvoláva na právo na zníženie náhrady podľa článku 7 ods. 2 písm. b) nariadenia, lebo žalobcovia sa podľa jej názoru dostali na svoje konečné cieľové miesto v Düsseldorfe len o dve hodiny a 50 minút skôr, než bolo plánované.

Okresný súd žalobu zamietol a uviedol, že „prihláška na zájazd“ cestovnej kancelárie, ktorú predložili žalobcovia, nie je potvrdením rezervácie v zmysle článku 2 písm. g) nariadenia č. 261/2004. Už podľa názvu nejde o potvrdenie rezervácie žalovanou alebo cestovnou kanceláriou. Navyše je v nej jednoznačne uvedené, že letové časy sú len predbežné. Z kontextu vyplýva, že letové časy uvedené v tomto dokumente v každom prípade ešte neboli potvrdené a zaregistrované. Tento dokument teda nespĺňa požiadavku týkajúcu sa záväznosti letových údajov.

II.

Uvedené závery obstoja – pokiaľ ide o let do cieľového miesta 15. augusta 2018¹ – pri právnom preskúmaní len v prípade, ak sa žalovaná nemá považovať za leteckého dopravcu, ktorý prevádzkoval let s plánovaným časom priletu o 10:30 hod., ktorý je uvedený v „potvrdení zájazdu“, a žalobcovia nemali potvrdené rezervácie na taký let.

Žalobcovia sa domnievajú, že žalovaná bola takým dopravcom a že mali potvrdené rezervácie na uvedený let, a preto podali proti rozsudku Amtsgericht Düsseldorf (Okresný súd Düsseldorf) odvolanie. Žalovaná a vedľajší účastník konania naopak obhajujú napadnuté rozhodnutie.

Pokiaľ ide o spätný let, letové údaje uvedené v prihláške na zájazd nemajú rozhodujúci význam, lebo účastníci konania sa medzičasom zhodli na tom, že let ARZ 8712 bol preložený na skorší čas aspoň z 08:00 hod. na 05:10 hod. Medzi účastníkmi konania je však sporné, či preloženie na skorší čas predstavuje

¹ Poznámka prekladateľa: zrejme má byť uvedené „15. júla 2018“.

zrušenie v zmysle článku 5 ods. 1 v spojení s článkom 2 písm. l) nariadenia č. 261/2004.

III.

Úspech odvolania žalobcov závisí – pokiaľ ide o let do cieľového miesta a práva na náhradu z dôvodu veľkého meškania uplatnené v tejto súvislosti – v rozhodujúcej miere od toho, či sa potvrdenie rezervácie cestovnej kancelárie, ktoré nebolo založené na zhodnej rezervácii u leteckého dopravcu, voči ktorému sa uplatňuje právo na náhradu podľa článku 7 ods. 1 nariadenia č. 261/2004 („krycia rezervácia“), môže považovať za „potvrdenú rezerváciu“ v zmysle článku 3 ods. 2 písm. a) nariadenia, či v takom prípade treba považovať žalovaného leteckého dopravcu za „prevádzkujúceho leteckého dopravcu“ v zmysle článku 2 písm. b) nariadenia č. 261/2004 a či sa „plánovaný čas priletu“ dá určiť podľa takého potvrdenia rezervácie cestovnej kancelárie.

Z dôvodu veľkého meškania priletu sa môžu cestujúci dovoliavať práva na náhradu voči prevádzkujúcemu leteckému dopravcovi, ak dorazia do svojho konečného cieľového miesta po troch hodinách alebo viac po čase priletu, ktorý pôvodne stanovil letecký dopravca [rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 19. novembra 2009, Sturgeon a i. (C-402/07 a C-432/07, EU:C:2009:716, bod 69), potvrdený rozsudkom z 23. októbra 2012, Nelson a i. (C-581/10 a C-629/10, EU:C:2012:657), ako aj rozsudkom z 26. februára 2013, Folkerts (C-11/11, EU:C:2013:106, bod 33)].

1.

Pre uplatniteľnosť nariadenia č. 261/2004 je podľa jeho článku 3 ods. 2 písm. a) v prvom rade rozhodujúce, či cestujúci mali „potvrdenú rezerváciu na príslušný let“. Pojem „rezervácia“ je vymedzený v článku 2 písm. g) nariadenia. Podľa tohto ustanovenia predstavuje „rezerváciu“ aj „iný dôkaz“ než „letenka“ v zmysle článku 2 písm. f) nariadenia, ak z neho vyplýva, že rezervácia bola potvrdená a zaregistrovaná „cestovnou kanceláriou“. Podľa judikatúry Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko; ďalej aj ako „BGH“) môže „potvrdená rezervácia“ vyplývať aj z dôkazu o rezervácii vystaveného organizátorom zájazdov, teda cestovnou kanceláriou, v ktorom je záväzne uvedená plánovaná letecká preprava určitým letom, ktorý je spravidla individualizovaný číslom a časom letu [*omissis*]. Aj podľa názoru tohto senátu z článku 3 ods. 2 písm. a) a článku 2 písm. g) nariadenia vo vzájomnej súvislosti vyplýva, že na to, aby sa uplatnilo nariadenie č. 261/2004, musí stačiť taký dôkaz. Na tento účel nie je potrebné, aby dôkaz o rezervácii vystavený cestovnou kanceláriou bol založený aj na zhodnej „krycej rezervácii“ u dotknutého leteckého dopravcu.

2.

Podľa názoru tohto senátu však právo žalobcov na náhradu za let do cieľového miesta od žalovanej závisí od toho, či žalovaná prostredníctvom spoločnosti Anex Tour GmbH prisľúbila vedľajšiemu účastníkovi konania, že prepraví žalobcov

letom ARZ 8711 15. júla 2018 s plánovaným časom priletu o 10:30 hod., lebo len vtedy zamýšľala tiež vykonať takto individualizovaný let v mene cestovnej kancelárie, vedľajšieho účastníka, ktorá bola v zmluvnom vzťahu so žalobcami [článok 2 písm. b) nariadenia č. 261/2004], a preto je ako letecký dopravca, ktorý prevádzkoval tento let, pasívne legitimovaná. Nevyhnutným predpokladom takého úmyslu leteckého dopravcu však je, že cestovná kancelária predtým oznámila leteckému dopravcovi želanie nechať prepraviť príslušného cestujúceho letom, ktorý letecký dopravca ponúka dotknutým osobám. Také oznámenie je však rezerváciou cestovnej kancelárie. Preto sa podľa názoru tohto senátu vždy vyžaduje zhodná krycia rezervácia cestovnej kancelárie a „dôkaz“ v zmysle článku 2 písm. g) nariadenia č. 261/2004 vystavený cestovnou kanceláriou bez takej rezervácie nie je postačujúci na účely náhrady z dôvodu odmietnutia nástupu do lietadla, zrušenia alebo veľkého meškania.

3.

„Pôvodne plánovaný čas priletu“ v zmysle judikatúry Súdneho dvora Európskej únie citovanej vyššie podľa názoru tohto senátu nemôže vyplývať z dôkazu, ktorý cestovná kancelária vystavila bez dohody s dotknutým leteckým dopravcom.

O „plánovanom čase priletu“ sa hovorí aj v článku 2 písm. h), článku 5 ods. 1 písm. c), článku 6 ods. 1, článku 7 ods. 1 druhej vete a článku 7 ods. 2 nariadenia č. 261/2004. Súdny dvor Európskej únie v rozsudku vo veci [Folkerts] uviedol, že na účely náhrady upravenej v článku 7 nariadenia sa má meškание posudzovať voči času priletu do konečného cieľového miesta. Pokiaľ ide o pojem konečné cieľové miesto, v bode 34 tohto rozsudku odkázal na definíciu uvedenú v článku 2 písm. h) nariadenia č. 261/2004. Podľa tohto ustanovenia je konečné cieľové miesto cieľové miesto na letenke predloženej pri odbavovanom pulte alebo v prípade priamo prípojných letov cieľové miesto posledného letu. Súdny dvor Európskej únie preto v tomto prípade pri určovaní konečného cieľového miesta vychádzal z letenky podľa článku 2 písm. f), teda z oprávnenia zdokumentovaného na papieri alebo rovnocenného oprávnenia v nepapierovej forme, vydaného alebo povoleného leteckým dopravcom alebo jeho splnomocneným zástupcom, čiže z fyzického alebo elektronického dokumentu, v ktorom je vyjadrené právo cestujúceho na prepravu. Neodkázal na „iný dôkaz“ v zmysle článku 2 písm. g) nariadenia č. 261/2004 („rezervácia“).

Ak to prenesieme na určenie plánovaného času priletu na účely náhrady, dospejeme k záveru, že aj v tomto smere musí byť rozhodujúca „letenka“ vystavená cestujúcemu, takže údaj v „rezervácii“, ktorý sa odchyľuje od letenky, je irelevantný. To by znamenalo, že v prejednávacom prípade by „prihláška na zájazd“ žalobcov z 15. januára 2018 [omissis] a priori nemohla tvoriť základ pre určenie plánovaného času priletu, pričom by bolo nepodstatné, či ju vôbec možno považovať za „potvrdenú rezerváciu“ v zmysle článku 3 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 261/2004. Okrem toho tiež nespĺňa podmienky týkajúce sa „letenky“ podľa článku 2 písm. f) nariadenia, lebo sa nemožno domnievať, že ňou sprostredkovateľ splnomocnený žalovanou udelil „oprávnenie“ na prepravu

uvedenými letmi. „Prihláška na zázazd“ umožňuje len predpokladať, že ňou mala byť zdokumentovaná prihláška na zázazd usporiadaný vedľajším účastníkom konania. V prejednávanom prípade neexistuje dokument, ktorý by sa dal jednoznačne identifikovať ako „letenka“.

Podľa názoru tohto senátu však „plánovaný čas priletu“ v každom prípade nemôže vyplývať z „iného dôkazu“, ktorý vystavila cestovná kancelária, ktorá v súvislosti s príslušným letom nie je v zmluvnom vzťahu s leteckým dopravcom. Plánovanie letov je totiž výlučne vecou leteckého dopravcu. Letecký dopravca naplánoval let, ak ho uviedol vo svojom letovom poriadku, a teda ho určil podľa miesta odletu a cieľového miesta a času odletu a priletu, označil ho číslom letu a umožnil rezervovať si ho [omissis]. Pokiaľ nedošlo k rezervácii miesta na takom lete, letecký dopravca môže toto plánovanie zmeniť alebo od neho upustiť, pričom cestujúci z toho nemôžu vyvodzovať práva na náhradu – to vyplýva z článku 2 písm. l) nariadenia. V dôsledku toho „iný dôkaz“ v zmysle článku 2 písm. g) nariadenia č. 261/2004 vystavený cestovnou kanceláriou pred takou rezerváciou prinajmenšom v takom prípade nemôže zakladať práva na náhradu. To svedčí v neprospech predpokladu, že taký „iný dôkaz“ v každom prípade postačuje na založenie práv na náhradu, ak dotknutý letecký dopravca neuskutoční let, ktorý je v ňom uvedený, alebo ho uskutoční v iných časoch.

4.

Z článku 13 nariadenia č. 261/2004 tiež nemôže vyplývať iný záver, keďže tomuto senátu nie je jasné, ako by si žalovaný letecký dopravca mohol uplatniť regresný nárok voči cestovnej kancelárii, ak medzi nimi neexistuje nijaký zmluvný vzťah, ale letecký dopravca musí vyhovieť právam na náhradu podľa nariadenia č. 261/2004, ktoré sú voči nemu uplatnené z dôvodu nedodržania letového poriadku, ktorý sám vôbec nezostavil. V tomto smere požiadavka týkajúca sa zabezpečenia vysokej úrovne ochrany cestujúcich podľa názoru tohto senátu tiež nemôže odôvodniť iný záver (odôvodnenie 1 nariadenia č. 261/2004). Cestovná kancelária, s ktorou je príslušný cestujúci v zmluvnom vzťahu, je pre neho subjektom, voči ktorému si môže uplatniť právo na odškodnenie za jednotlivé škody, ktoré mu vznikli tým, že sa spoliehal na nesprávne údaje o plánovaní letov, ktoré mu tento subjekt poskytol.

IV.

Čo sa týka práv na vyplatenie náhrady podľa článku 5 ods. 1 v spojení s článkom 7 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 261/2004, ktoré si žalobcovia uplatňujú z dôvodu spiatočného letu, rozhodujúce je, či preloženie na skorší čas aspoň o dve hodiny a 50 minút z 08:00 hod. na 5:10 hod. predstavuje zrušenie v zmysle článku 2 písm. l) nariadenia.

1.

Za „zrušenie“ sa v zmysle zákonnej definície uvedenej v článku 2 písm. l) nariadenia č. 261/2004 považuje neuskutočnenie letu, ktorý bol predtým

plánovaný a na ktorý bolo aspoň jedno miesto rezervované. „Neuskutočnenie“ plánovaného letu je potrebné odlišovať od „meškania“ a vyznačuje sa tým, že sa upustí od plánovania pôvodného letu [pozri rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 19. novembra 2009, Sturgeon a i. (C-402/07 a C-432/07, EU:C:2009:716, bod 33 a nasl.)]. Súdny dvor Európskej únie doposiaľ neobjasnil, či sa má predpokladať, že sa upustilo od plánovania letu, aj v prípade, ak sa odlet posunie o dve hodiny a 50 minút skôr.

Podľa judikatúry Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor) [*omissis*] je viac ako len nepatrné preloženie plánovaného letu na skorší čas leteckým dopravcom v každom prípade zrušením letu – spojeným s ponukou presmerovania –, ktoré môže zakladať právo na náhradu podľa článku 7 ods. 1 nariadenia č. 261/2004. BGH uvádza, že pre zrušenie je [*omissis*] charakteristické, že letecký dopravca definitívne upustí od svojho pôvodného plánu letu, aj keď sa cestujúci preložia na iný let. Súdny dvor Európskej únie to objasnil vo svojej judikatúre [rozsudok Sturgeon a i., ako aj rozsudok z 13. októbra 2011, Sousa Rodríguez a i. (C-83/10, EU:C:2011:652)], ktorá bola sformulovaná na účely odlišenia prípadu zrušenia od prípadu veľkého meškania. Od pôvodného plánu letu sa upustí aj vtedy, keď sa let posunie o niekoľko hodín skôr.

Tento senát má však pochybnosti o správnosti tohto výkladu práva Únie, ktorý podal Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor).

Skutočnosť, že nikde v nariadení č. 261/2004 nie je spomenuté a upravené preloženie letu na skorší čas, podľa názoru tohto senátu tiež nie je neprekonateľnou prekážkou výkladu článku 2 písm. l) v súlade s judikatúrou Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor). Podľa judikatúry Súdneho dvora Európskej únie v zásade možno vyvodiť záver o zrušení, ak sa pôvodne stanovený let, ktorý má meškание, začlení do iného letu, t. j. keď sa upustí od pôvodného plánu letu a jeho cestujúci sa pripoja k cestujúcim iného, rovnako plánovaného letu, a to bez ohľadu na let, ktorý si takto presmerovaní cestujúci rezervovali. Relevantná je iba konkrétna situácia každého jednotlivého cestujúceho prepravovaného takýmto spôsobom, čiže skutočnosť, že vo vzťahu k nemu sa upustilo od pôvodného plánu letu [rozsudok Sousa Rodríguez a i., bod 30 a nasl.]. Súdny dvor Európskej únie však tiež spresnil, že samotné oneskorenie skutočného času odletu voči plánovanému času odletu nepredstavuje zrušenie. Let, ktorý má meškание, bez ohľadu na dĺžku meškania nemožno považovať za zrušený, ak bol vypravený v súlade s pôvodne stanoveným plánovaním [rozsudok Sturgeon a i., body 32 a 34]. Tento senát preto nepochybuje o tom, že preloženie letu na skorší čas spôsobuje zmenu pôvodného plánu letu v zmysle judikatúry Súdneho dvora Európskej únie.

Pochybnosti o správnom výklade článku 2 písm. l) nariadenia č. 261/2004 podľa názoru tohto senátu vyplývajú z toho, že upustenie od plánu letu prevádzkujúcim leteckým dopravcom, ktoré je nepochybne súčasťou preloženia letu na skorší čas, na rozdiel od krátkodobého zrušenia bez náhradnej ponuky podľa článku 5 ods. 1 písm. c) bodu iii) nariadenia alebo veľkého meškania nevyhnutne nespôsobuje

nepohodlie, ktoré sa musí štandardizovaným spôsobom kompenzovať, resp. obmedziť opatreniami týkajúcimi sa náhrady, pomoci a starostlivosti. Aj v prípade, ak cestujúci nedostanú náhradnú ponuku, ktorú možno zaradiť pod toto posledné uvedené ustanovenie nariadenia, ale s dostatočným predstihom sú informovaní o preložení na skorší čas, im totiž nevzniknú nijaké porovnateľné ťažkosti alebo nepohodlie v zmysle odôvodnení 12 a 13 nariadenia, lebo sa včas pripravujú na nový plán letu, a teda sa môžu dostaviť na letisko v novom čase odletu. Nepotrebnú teda nijakú pomoc ani starostlivosť, kým čakajú na letisku. Keďže nemusia čakať na letisku, nevzniknú im ani ťažkosti alebo nepohodlie spôsobené týmto čakaním, ktoré by si vyžadovali hmotnú náhradu. Také ťažkosti alebo nepohodlie môžu vzniknúť nanajvýš v prípade, ak dotknutí cestujúci nie sú vopred informovaní o preložení na skorší čas a dostávajú sa na odbavenie až v pôvodne plánovanom čase odletu. Tu však nejde o taký prípad, lebo žalobcovia boli prepravení späť na letisko, ktorý bol preložený na skorší čas. Preto možno za ťažkosti alebo nepohodlie v prípadoch, ako je prejednáváný prípad, považovať nanajvýš to, že preloženie späť na skorší čas vôbec prinútilo cestujúcich zmeniť ich plán zájazdu. Tým však nestratili nijaký čas v tom zmysle, že museli čakať.

Pokiaľ by sa v prípadoch, ako je prejednáváný prípad, už preloženie letu na skorší čas malo považovať za škody, ktoré treba kompenzovať náhradou, vzniká otázka, aký rozsah je potrebný na odôvodnenie náhrady podľa článku 7 ods. 1 nariadenia č. 261/2004. Podľa názoru tohto senátu ani ťažkosti a nepohodlie, ktoré sú spravidla spojené s posunutím o niekoľko hodín skôr, nie sú porovnateľné s ťažkosťami a nepohodlím, ktoré vzniknú v dôsledku krátkodobého zrušenia alebo veľkého meškania letu.

2.

Súdny dvor Európskej únie vo svojej judikatúre neobjasnil ani otázku, či v prípade, ak preloženie letu na skorší čas môže predstavovať zrušenie v zmysle článku 2 písm. 1) nariadenia č. 261/2004, prevádzkujúci letecký dopravca môže mať právo na zníženie náhrady podľa článku 7 ods. 2 nariadenia, ak sa posunutie skutočného času priletu v porovnaní s plánovaným časom priletu pohybuje v časových úsekoch uvedených v článku 7 ods. 2 nariadenia. Tento senát má pochybnosti o uplatnení tohto ustanovenia na prípad preloženia na skorší čas už preto, lebo toto preloženie síce zahŕňa oznámenie o presmerovaní, pokiaľ je s ním vôbec spojené zrušenie, ale nie je ponukou podľa článku 8 nariadenia č. 261/2004, ako to vyžaduje článok 7 ods. 2. Podľa článku 8 nariadenia majú cestujúci totiž právo voľby a podľa odôvodnenia 20 musia byť plne informovaní o svojich právach. To znamená, že letecký dopravca, ktorý zruší let, dá cestujúcim na výber za podmienok, ktoré sú stanovené v článku 8 ods. 1 písm. a), b) a c) nariadenia [rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 29. júla 2019, Rusu (C-354/18, EU:C:2019:637, bod 53), ktorý sa týkal prípadu odmietnutia nástupu do lietadla]. Súdny dvor Európskej únie ďalej uviedol (tamže, bod 54), že z toho vyplýva, že takáto ponuka musí cestujúcim poskytovať informácie potrebné na to, aby sa im umožnilo vykonať účinnú voľbu, a to s cieľom buď aby zrušili svoj let

a nechali si nahradiť náklady na letenku, alebo pokračovali vo svojej preprave do konečného cieľového miesta za porovnateľných prepravných podmienok pri najbližšej príležitosti alebo v neskoršom dátume. Tieto požiadavky na ponuku presmerovania nie sú splnené, ak letecký dopravca len informuje cestujúceho o tom, že jeho let bol preložený na skorší čas.

3.

Porovnateľné prepravné podmienky podľa článku 8 ods. 1 písm. b) a c) nariadenia č. 261/2004 sú viazané na pôvodne rezervovaný let, a teda na zmluvu o leteckej preprave. Tiež ešte nebolo objasnené, či je let, ktorý bol posunutý o dve hodiny a 50 minút skôr, v tomto zmysle porovnateľný s pôvodne rezervovaným letom a je najbližšou príležitosťou prepravy, takže žalovaný letecký dopravca si oznámením o preložení na skorší čas splní povinnosti, ktoré mu vyplývajú z uvedeného ustanovenia.

V.

Pokiaľ ide o nárok na náhradu odmeny právneho zástupcu, ktorý si uplatnili žalobcovia, rozhodnutie, ktoré má tento senát vydať, závisí od toho, aký obsah musia mať informácie, ktoré sa majú poskytnúť cestujúcemu podľa článku 14 ods. 2 nariadenia č. 261/2004.

[omissis] [podľa vnútroštátneho práva neexistuje nárok na náhradu odmeny z dôvodu omeškania dlžníka]

Okrem prípadu, ak dôjde k omeškaniu dlžníka, náhrada trov právneho zastúpenia, ktoré vznikli pri prvotnom uplatnení práv na náhradu podľa článku 7 ods. 1 nariadenia č. 261/2004, [omissis] podľa názoru tohto senátu automaticky neprichádza do úvahy už vtedy, keď si prevádzkujúci letecký dopravca nesplnil povinnosť podľa článku 14 ods. 2 nariadenia č. 261/2004. V prejednávanom prípade treba predpokladať, že táto povinnosť nebola splnená.

Ak si prevádzkujúci letecký dopravca nesplní povinnosť poskytnúť cestujúcemu písomné informácie, využitie pomoci advokáta pri mimosúdnom uplatňovaní práv na náhradu nie je založené na tomto opomenutí. Podľa článku 14 ods. 2 prvej vety nariadenia č. 261/2004 má totiž prevádzkujúci letecký dopravca len povinnosť poskytnúť písomné informácie, ktoré obsahujú pravidlá náhrady a pomoci v súlade s nariadením. Podľa názoru tohto senátu nevyplýva z odôvodnenia 20 odlišný záver. To najmä znamená, že letecký dopravca nie je povinný zaradiť konkrétnu situáciu pod jedno z ustanovení nariadenia, ktoré by sa mohli uplatniť. Cestujúci preto nemusia byť informovaní o „svojich“ právach, ale všeobecne o „pravidlách“. Tento senát však má na zreteli, že BGH [omissis] uviedol, že informácie, ktoré sa majú poskytnúť cestujúcemu podľa článku 14 ods. 2 nariadenia, mu musia umožniť, aby účinne a bez pomoci advokáta uplatnil svoje právo voči prevádzkujúcemu leteckému dopravcovi, t. j. musia ho dostatočne jasne informovať o tom, od ktorého konkrétneho podniku a na ktorej adrese môže žiadať ktorú sumu odstupňovanú podľa vzdialenosti a prípadne aké podklady má

pripojiť. BGH sa domnieva, že zmyslom a účelom tejto informačnej povinnosti je umožniť cestujúcim, aby sami uplatnili právo na náhradu voči prevádzkujúcemu leteckému dopravcovi, ako to vyplýva z odôvodnenia 20.

Tento senát nesúhlasí s uvedeným názorom, lebo v odôvodnení nariadenia, ktoré BGH v tejto súvislosti citoval, sa nehovorí o tom, že sa má zabezpečiť, aby cestujúci nemuseli využiť právne poradenstvo. Tento senát navyše predpokladá, že tvorca nariadenia sformuloval úvahy uvedené v odôvodnení 20 a tieto úvahy ho viedli k tomu, aby sformuloval článok 14 ods. 2 nariadenia tak, ako ho sformuloval, takže práve nechcel uložiť leteckému dopravcovi povinnosť poučiť cestujúceho o jeho právach, ktoré má v konkrétnom prípade, ale len o právach, ktoré vyplývajú zo znenia tohto predpisu. Aj v iných jazykových zneniach, než je nemecké, napríklad vo francúzskom alebo anglickom znení, sa v článku 14 ods. 2 nariadenia hovorí len o povinnosti poskytnúť cestujúcemu písomné informácie o pravidlách („une notice écrite reprenant les règles d’indemnisation et d’assistance conformément aux dispositions du présent règlement“, resp. „a written notice setting out the rules for compensation and assistance in line with this Regulation“), takže ani tieto znenia nenasvedčujú tomu, že povinnosť prevádzkujúceho leteckého dopravcu ide nad rámec všeobecnej informácie o týchto pravidlách.

Z uvedených dôvodov tento senát nesúhlasí ani s [omissis] názorom BGH, že v prípade, ak si prevádzkujúci letecký dopravca nesplní informačnú povinnosť podľa článku 14 ods. 2 nariadenia č. 261/2004, prichádza do úvahy nárok na náhradu odmeny advokáta, ktorá vznikla v dôsledku udelenia splnomocnenia na mimosúdne zastupovanie pri prvotnom uplatnení práva na náhradu. Žalobcovia nemôžu žiadať o náhradu odmeny svojho právneho zástupcu pred začatím súdneho konania ani z iných dôvodov. Vznesená otázka teda tiež nie je relevantná pre rozhodnutie o odvolaní žalobcov, lebo ak by si žalovaná všeobecne formulovanou informáciou o právach z dôvodu zrušenia, resp. meškania letu v dostatočnej miere splnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 14 ods. 2 nariadenia, nárok žalobcov na náhradu trov právneho zastúpenia, ktoré vznikli pred začatím súdneho konania, by bol vylúčený. Naproti tomu tieto trovy by bolo možné nahradiť, ak by žalovaná bola povinná poučiť žalobcov o konkrétnych právach, ktoré im vyplývajú z porušenia zmluvy, ku ktorému došlo.

Podľa názoru tohto senátu z judikatúry Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor) vyplývajú pochybnosti o správnom uplatňovaní práva Únie, takže tento senát sa domnieva, že podľa článku 267 tretieho odseku ZFEÚ je povinný požiadať Súdny dvor Európskej únie o výklad článku 14 ods. 2 nariadenia č. 261/2004.

VI.

[omissis]

VII.

[omissis]